

بررسی اثرات زیست محیطی ناشی از اندرکنش تالاب و دریا بر حوضچه بندر انزلی

آمنه اسلامی کنارسری^۱، صادق ندیمی^۲، میراحمد لشته نشانی^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مکانیک خاک و پی دانشکده فنی دانشگاه گیلان

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشکده فنی دانشگاه گیلان

۳- استادیار گروه عمران دانشکده فنی دانشگاه گیلان

eslami.amene@gmail.com
sadegh.nadimy@yahoo.com
maln@guilan.ac.ir

خلاصه

به منظور تعیین اثرات ناشی از اندرکنش تالاب و دریا در حوضچه بندر انزلی مطالعاتی روی تشخیص منابع اصلی ورود رسوب به داخل حوضچه و تحلیل روند رسوبگذاری صورت گرفت و تأثیر جریان های ترکیبی تالاب و دریا بر روی الگوی رسوبگذاری در محدوده حوضچه مورد بررسی قرار گرفتند. در ادامه تحقیقات اثرات زیست محیطی ناشی از انتقال آلودگی های دریا و تالاب، رسوبگذاری و تأثیر تداخل آب شور و شیرین روی اکوسیستم منطقه مورد بررسی قرار گرفت. بررسی ها نشان می دهد که آلودگی های ناشی از ضایعات نفتی، فاضلاب های صنعتی و کشاورزی روی حیات آبریزان منطقه اثرات نامطلوبی به جا می گذارد.

کلمات کلیدی: حوضچه بندر انزلی، تالاب، اثرات زیست محیطی

۱. مقدمه

بندر انزلی به عنوان یکی از مهم ترین بنادر تجاری و صیادی شمال کشور، در جنوب غربی دریای خزر، در حد فاصل رشت-تالش قرار دارد. این بندر با وسعت تقریبی ۶۵ هکتار در محدوده $27^{\circ} 27' 49''$ طول شرقی و $37^{\circ} 28' 27''$ عرض شمالی و در کم ارتفاع ترین منطقه جلگه وسیع گیلان واقع شده است. به واسطه شرایط خاص اقلیمی و عوامل طبیعی حاکم بر منطقه خصوصاً آبراهه های منتهی به بندر محدوده بندر را می توان به دو بخش نسبتاً مجزا به نام های انزلی و غازیان تقسیم نمود. آبراهه های اصلی بندر، این دو بخش را به یکدیگر متصل می نماید منطقه غازیان محل اتصال ۴ روگای اصلی منشعب از تالاب به نامهای سوز روگا، پیربازار روگا، نهنک روگا و رشت خاله روگا می باشد. در سمت غرب بندر و با فاصله کمی از غازیان نیز روگای شنبه بازار قرار دارد شکل شماره ۱ موقعیت کلی تالاب و وضعیت آبراهه های منتهی به بندر را نشان میدهد [1].

تالاب انزلی نیز یک مخزن طبیعی است که در دودهه اخیر به دلایل گوناگون از وسعت آن کاسته شده است. براساس مطالعات انجام شده در سال ۱۳۶۷، این تالاب از چهار بخش شرقی، غربی، مرکزی و بخش سیاکشم تشکیل می گردیده است؛ این تالاب در زمره مناطق آزاد سازمان محیط زیست ایران قرار گرفته و در دسته تالابهای فهرست شده در کنوانسیون رامسر نیز می باشد [2]. اما آخرین تصویر ماهواره ای از تالاب نشان می دهد که بخش های عمده ای از تالاب دستخوش تغییرات شده است. تالاب انزلی به عنوان یک مخزن بزرگ رسوبگیر عمل می نماید و بخش عمده ای از آورد رسوبی حوضه آبریز را درون خود به دام می اندازد و رسوباتی که فرصت عبور از تالاب را پیدا می نمایند عمدتاً بسیار ریزدانه (درحد لای و رس) می باشد.

با توجه به اهداف تحقیقات، ابعاد بندر و وضعیت عوارض ساحلی محدوده مطالعه دارای مشخصات زیر است وضعیت تقریبی ۵ کیلومتر مربع شامل: محدوده ای از خط ساحل، حریم دریایی مجاور بندر و بخش هایی از دهانه تالاب به طول ۳ کیلومتر از طرفین دهانه بندر به هر طرف. پیشروی تا خط عمیق ۱۵ متر در دریا و قبل از پل غازیان تا حدوداً نیم کیلومتر بالادست محل اتصال سرشاخه های اصلی مختصات اعلام شده است. در این مقاله بر اساس عملیات توپوگرافی و آبنگاری طبق استاندارد بین المللی Universal Transverse Mercator(UTM)system ارائه گردیده است. در شکل شماره ۱ مختصات نقاط مبنا به همراه نقشه مربوطه درج گردیده است.